

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2014. április 3. *

„Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — 44/2001/EK rendelet — Joghatóság jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben — Az egyik tagállam területén elkövetett olyan cselekmény, amely a másik tagállam területén elkövetett tiltott főcselekményhez kapcsolódó részesi magatartás — Azon hely meghatározása, ahol a káresemény bekövetkezett”

A C-387/12. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesgerichtshof (Németország) a Bírósághoz 2012. augusztus 15-én érkezett, 2012. június 28-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Hi Hotel HCF SARL**

és

Uwe Spoering között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, M. Safjan (előadó), C. G. Fernlund, J. Malenovský és A. Prechal bírák,
főtanácsnok: N Jääskinen,

hivatalvezető: A. Impellizzeri tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2013. szeptember 5-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Hi Hotel HCF SARL képviseletében H. Leis Rechtsanwalt,
- U. Spoering képviseletében P. Ruppert Rechtsanwalt,
- a német kormány képviseletében T. Henze és F. Wannek, meghatalmazotti minőségben,
- az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében A. Robinson, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében W. Bogensberger és M. Wilderspin, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001 L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.) 5. cikke 3. pontjának értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Nizzában (Franciaország) letelepedett Hi Hotel HCF SARL (a továbbiakban: Hi Hotel) és a Kölnben (Németország) lakóhellyel rendelkező U. Spoering között, szerzői jogok megsértése miatti eltiltás és kártérítés iránti kérelem tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

- 3 A 44/2001 rendelet (2) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy az a belső piac megfelelő működése érdekében arra irányul, hogy „a polgári és kereskedelmi ügyekben az e rendelet hatálya alá tartozó tagállamok határozatainak gyors és egyszerű elismerése és végrehajtása céljából [...] a joghatósági összeütközésre vonatkozó szabályok egységesítésére és az alaki követelmények egyszerűsítésére irányuló rendelkezések[et]” határozzon meg.
- 4 Az említett rendelet (11), (12) és (15) preambulumbekzdése kimondja:

„(11) A joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük, és azt az elvet kell követniük, hogy a joghatóságot általában az alperes lakóhelye alapozza meg, és a joghatóságnak ezen az alapon mindenkor megállapíthatónak kell lennie, kivéve egyes pontosan meghatározott eseteket, amelyekben a per tárgya vagy a felek szerződéses szabadsága eltérő joghatósági okot kíván meg. A jogi személyek székhelyét a közös szabályok átláthatóságának fokozása és a joghatósági okok összeütközése elkerülése végett önállóan kell meghatározni.

(12) Az alperes lakóhelyén kívül a bíróság és a per közötti szoros kapcsolaton alapuló vagylagos joghatósági okokat is meg kell állapítani az igazságszolgáltatás megbízható működésének előmozdítása érdekében.

[...]

(15) A harmonikus jogalkalmazás érdekében a párhuzamos eljárások lehetőségét el kell kerülni, és biztosítani kell, hogy ne hozzanak egymással összeegyeztethetetlen határozatot két tagállamban [...]
- 5 A joghatóságra vonatkozó szabályok a 44/2001 rendelet „Joghatóság” című II. fejezetében szerepelnek.
- 6 Ugyanezen rendelet 2. cikke, amely e rendelet II. fejezetének „Általános rendelkezések” című 1. szakaszában található, az (1) bekezdésében kimondja:

„E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.”

7 Az említett rendelet ugyanezen 1. szakaszban található 3. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállam bíróságai előtt kizárólag e fejezet 2–7. szakaszában megállapított rendelkezések alapján perelhető.”

8 A 44/2001 rendelet 5. cikke, amely az említett II. fejezet „Különös joghatóság” című 2. szakaszában található, a 3. pontjában előírja:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető:

[...]

3. jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet”.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 9 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy U. Spoering fényképész, aki 2003 februárjában 25 diát készített a Hi Hotel megbízásából az utóbbi által Nizzában üzemeltetett szálloda különböző helyiségeiről. U. Spoering átengedte a Hi Hotelnek a fényképek reklámkatalógusokban és az alperes weblapján történő felhasználásához kapcsolódó jogokat. A felhasználási jogok átengedéséről nem készült írásbeli megállapodás. A Hi Hotel kifizette az e fényképekkel kapcsolatos, 2500 euróról szóló számlát, amely az „include the rights – only for the hotel hi” megjegyzést tartalmazta.
- 10 2008-ban U. Spoering egy kölni könyvesboltban felfedezte a berlini (Németország) székhelyű Phaidon kiadó gondozásában megjelent „Innenarchitektur weltweit” („Belső építészet világszerte”) című fotókötetet, amely a Nizzában üzemeltetett Hi Hotel által üzemeltetett szállodáról általa készített belső felvételek közül kilencet tartalmazott.
- 11 U. Spoering, úgy véelve, hogy a Hi Hotel a fényképek harmadik személyek, azaz az említett Phaidon kiadó részére történő átadása révén megsértette a fényképekhez fűződő, szerzői jogi védelem alatt álló jogait, Kölnben keresetet indított a Hi Hotellel szemben. Kérte többek között, hogy kötelezzék a felperest annak abbahagyására, hogy a jelen ítélet fenti pontjában hivatkozott fényképeket előzetes hozzájárulása nélkül német területen többszörözze vagy többszöröztesse, terjessze vagy terjesztesse, illetve kiállítsa vagy kiállíttassa (jogsértés megszüntetésére irányuló kérelem), valamint kötelezzék a Hi Hotel magatartásából származó minden múltbeli és jövőbeli kárának megtérítésére.
- 12 Kitűnik az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból, hogy a Hi Hotel kifejtette, hogy a Phaidon kiadónak Párizsban (Franciaország) is van telephelye, és hogy a Hi Hotel igazgatója számára nem volt megtiltva, hogy a szóban forgó képeket az említett kiadó rendelkezésére bocsássa. A Hi Hotelnek nem volt tudomása arról, hogy e kiadó a képeket átadta német testvérvállalatának.
- 13 Az elsőfokú bíróság helyt adott U. Spoering keresetének, és a Hi Hotel fellebbezése nem járt sikerrel. Az utóbbi által benyújtott felülvizsgálat iránti kérelmet elbíráló Bundesgerichtshof vizsgálja a német bíróságok 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti joghatóságának megállapíthatóságát.
- 14 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a Hi Hotelnek a jelen ítélet 12. pontjában hivatkozott, és U. Spoering által nem vitatott megfontolásaira tekintettel a német bíróságok joghatóságának a 44/2011 rendelet 5. cikkének 3. pontja alapján történő vizsgálatát azon tényelőadásra kell alapozni, amely szerint a berlini székhelyű Phaidon kiadó a szóban forgó fényképeket a szerzői jogot megsértve terjesztette Németországban, és a Hi Hotel ehhez a fényképeknek a párizsi Phaidon kiadó részére történő átadása útján segítséget nyújtott.

- 15 E körülmények között a Bundesgerichtshof felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„Ügy kell-e értelmezni a 44/2001[...] rendelet 5. cikkének 3. pontját, hogy a káresemény valamely tagállamban (A tagállamban) következett be, ha az ügy tárgyát vagy az igények alapját képező jogellenes károkozásra valamely más tagállamban (B tagállamban) került sor, és az az elsőként említett tagállamban (A tagállamban) történt jogellenes károkozásban (főcselekmény) való részességet valósít meg?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

- 16 A Hi Hotel állítja, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan, mivel az alapeljárás vonatkozásában nem bír jelentőséggel, azon tény okán, hogy a mai napig nem került megállapításra, hogy a szerzői jogokat teljes mértékben átruházták-e a Hi Hotel számára. Ugyanis, ha ez az eset állt fenn, nem lehetett e jogot megsérteni.
- 17 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a nemzeti bíróság által saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli háttér alapján az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell (Soa Nazionale Costruttori ítélet, C-327/12, EU:C:2013:827, 20. pont és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 18 A nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bíróság általi elutasítása csak abban az esetben lehetséges, amennyiben nyilvánvaló, hogy az uniós jog kért értelmezése nem függ össze az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, illetve ha a szóban forgó probléma hipotetikus jellegű, és a Bíróság nem rendelkezik azon ténybeli és jogi elemek ismeretével, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a feltett kérdéseket hasznosan megválaszolja (Soa Nazionale Costruttori ítélet, C-327/12, EU:C:2013:827, 21. pont és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 19 Márpedig nem ez a helyzet a jelen ügyben. Amint az az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből világosan kitűnik, a 44/2001 rendelet 5. cikke 3. pontjának értelmezése szükséges az alapeljárás megoldásához, mivel a Hi Hotel a német bíróságok e jogvita elbírásához fennálló joghatóságának hiányát kifogásolta, és a kérdést előterjesztő bíróságnak szükségszerűen meg kell ítélnie e kivételt az érdemben történő határozathozatal megelőzően.
- 20 A 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja szerint az eljáró bíróság megállapítottnak tekintheti az e rendelkezés szerinti joghatósága ellenőrzése érdekében a kérelmező állításait a jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos felelősség feltételei vonatkozásában.
- 21 Az említett állítások megalapozottsága az ügy érdemi vizsgálatának részét képezi (lásd Pinckney-ítélet, C-170/12, EU:C:2013:635, 40. pont). A Hi Hotel azon állítása, amely szerint a szerzői jogok Hi Hotel részére történő átruházásnak terjedelme még nem került meghatározásra, mivel az alapeljárás érdemének részét képezi, így tehát nem olyan jellegű, hogy befolyásolja a kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett kérdés elfogadhatóságát.
- 22 Ezért az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet elfogadhatónak kell tekinteni.

Az ügy érdeméről

- 23 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy amennyiben feltételezhetően több személy okozta az eljáró bíróság illetékessége szerinti tagállamban védett szerzői vagyoni jogokkal kapcsolatban felmerülő állítólagos kárt, e rendelkezés lehetővé teszi a joghatóság megállapítását ezen károkozók közül azzal szemben, aki cselekményét nem az említett bíróság illetékességi területén követte el.
- 24 Először is emlékeztetni kell arra, hogy a rendelet rendelkezéseit önálló módon, e rendelet rendszerére és célkitűzéseire figyelemmel kell értelmezni (Melzer-ítélet, C-228/11, EU:C:2013:305, 22. pont és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 25 Egyébiránt a 44/2001 rendelet II. fejezetének 2. szakasza csak az alperes lakóhelye szerinti bíróság joghatóságának az ugyanezen rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében foglalt alapelvétől eltérést engedve rendelkezik a különös joghatóság eseteiről, amelyek közé az említett rendelet 5. cikkének 3. pontjában szereplő eset is tartozik (Melzer-ítélet, C-228/11, EU:C:2013:305, 23. pont).
- 26 Mivel az azon hely bíróságának joghatósága, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet, különös joghatósági szabálynak minősül, szigorúan kell értelmezni, illetve nem lehet az említett rendeletben kifejezetten szereplő eseteken túlterjeszkedő módon értelmezni (Melzer-ítélet, C-228/11, EU:C:2013:305, 242. pont).
- 27 Ezzel együtt a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontjában található „azon hely, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet” kifejezés magában foglalja egyrészt azt a helyet, ahol a kár, másrészt azt a helyet, ahol a káresemény bekövetkezett, ezért a felperes választásától függően az alperes perelhető mind az egyik, mind a másik hely szerinti bíróság előtt (Melzer-ítélet, C-228/11, EU:C:2013:305, 25. pont és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 28 E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az említett rendelet 5. cikkének 3. pontjában meghatározott szabály alapja a különösen szoros kapcsolat léte a jogvita és káresemény bekövetkezésének vagy esetleges bekövetkezésének helye szerinti bíróság között, amely az igazságszolgáltatás megfelelő működésére és a hatékony eljárásszervezésre tekintettel igazolja a joghatóság e bíróság számára való biztosítását (Melzer-ítélet, C-228/11, EU:C:2013:305, 26. pont és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 29 Mivel ennek megfelelően a jelen ítélet 27. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat által elismert kapcsoló elvek egyike kiválasztásának lehetővé kell tennie azon bíróság joghatóságának megállapítását, amely objektív szempontból a legalkalmasabb helyzetben van annak megítélésére, hogy a perelt személy felelősségének megállapításához szükséges feltételek teljesülnek-e, ebből következik, hogy csak azon bírósághoz lehet érvényesen fordulni, amelynek az illetékességi területéhez tartozik a releváns kapcsolódási pont (Folien Fischer és Fofitec ítélet, C-133/11, EU:C:2012:664, 52. pont, valamint Melzer-ítélet, C-228/11, EU:C:2013:305, 28. pont).
- 30 Ami a káresemény bekövetkezésének helyét illeti, meg kell állapítani, hogy amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, feltételezhetően több személy okozta az állítólagos káreseményt. A Hi Hotel, amely az egyetlen támadható fél az alapeljárásban, Franciaországban járt el, azaz azon bíróság illetékességi területén kívül, amely előtt perelik.
- 31 Márpedig, amint azt a Bíróság már megállapította, olyan körülmények között, amikor az állítólagos kár feltételezett okozói közül egyetlen személyt olyan bíróság előtt perelnek, amelynek illetékességi területén kívül követte el a cselekményét, nem lehetséges, hogy a kárt okozó eseményt az említett bíróság illetékességi területén bekövetkezett eseménynek tekintsék a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja szerint (Melzer-ítélet, C-228/11, EU:C:2013:305, 40. pont).

- 32 Ennélfogva, az említett rendelet 5. cikkének 3. pontja nem teszi lehetővé a joghatóságnak a kárt okozó esemény bekövetkezési helye alapján való megállapítását az egyik olyan feltételezett károkozó személlyel szemben, aki cselekményét nem az eljáró bíróság illetékességi területén követte el (Melzer-ítélet, C-228/11, EU:C:2013:305, 41. pont).
- 33 Mindazonáltal a Melzer-ítélet (EU:C:2013:305) alapjául szolgáló ügygel ellentétben a jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság nem korlátozta kérdését az ugyanazon rendelet 5. cikke 3. pontjának értelmezésére a német bíróságok joghatóságának a kárt okozó esemény bekövetkezési helye alapján való megállapítása érdekében.
- 34 Következésképpen azt is vizsgálni kell, hogy az alapeljárásban szereplő körülmények között, ahol az állítólagos kárt feltételezetten okozó több személy különböző tagállamokban járt el, a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja akkor is lehetővé teszi a kár bekövetkezésének helye alapján a tagállam bírósági joghatóságának megállapítását az említett kárt okozó egyik feltételezett személlyel szemben, ha e személy cselekményét nem az eljáró bíróság illetékességi területén követte el.
- 35 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a szerzői vagyoni jog megsértésének megállapítása iránti kérelem tárgyában eljáró bíróság javára már megállapítható a jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek elbírálására vonatkozó joghatóság, ha a tagállam, melynek területén e bíróság található, védelemben részesíti a kérelmező által hivatkozott vagyoni jogokat, és az állítólagos kár bekövetkezhet az eljáró bíróság illetékességi területén (Pinckney-ítélet, EU:C:2013:635, 43. pont).
- 36 Az alapeljárásban U. Spoering több szerzői vagyoni jog, azaz a szóban forgó fényképek többszörözéséhez, terjesztéséhez, vagy kiállításához való jog megsértését is állítja. Nem vitatott, hogy e jogok védelem alatt állnak Németországban, az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 167., 10. o.; magyar kiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.) értelmében.
- 37 Az olyan körülmények között, mint amilyenek az alapeljárásban szerepelnek, meg kell állapítani, hogy a kár bekövetkezésének veszélye abból a lehetőségből ered, hogy megszerezhető a kérelmező által hivatkozott szerzői jogokkal védett mű másolata az eljáró bíróság illetékességi területén található egyik könyvesboltban. Amint az a jelen ítélet 14. pontjában említett ténymegállapításokból kitűnik, a szóban forgó fényképek párizsi Phaidon kiadónak történő átadása képezi az a többszörözésének és terjesztésének alapját, és ugyanígy az állítólagos kár bekövetkezése veszélyének alapját is.
- 38 Ezzel ellentétben, amennyiben az eljáró bíróság szerinti tagállam által biztosított védelem csak az utóbbi tagállam területére terjed ki, a kár bekövetkezésének helye alapján eljáró bíróság joghatósága kizárólag e tagállam területén bekövetkezett károkra terjed ki (Pinckney-ítélet, EU:C:2013:635, 45. pont).
- 39 Ugyanis más tagállam bíróságainak van joghatósága főszabály szerint a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja értelmében, illetve a területiség elve alapján az adott tagállamuk területén a szerzői vagyoni jogokkal kapcsolatban okozott károkra vonatkozó ügyek elbírálására, mivel azok vannak alkalmasabb helyzetben egyfelől annak megítélésére, hogy ténylegesen megsértették-e az érintett tagállam által biztosított szerzői vagyoni jogokat, másfelől az okozott kár természetének meghatározására (Pinckney-ítélet, EU:C:2013:635, 46. pont).
- 40 A fenti megfontolásokra tekintettel azt kell válaszolni az előterjesztett kérdésre, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy amennyiben feltételezhetően több személy okozta az eljáró bíróság illetékessége szerinti tagállamban védett szerzői vagyoni jogokkal kapcsolatban felmerülő állítólagos kárt, e rendelkezés nem teszi lehetővé a káresemény bekövetkezésének helye alapján azon bíróság joghatóságának megállapítását, amely bíróság illetékességi területén a feltételezett károkozók közül perelt károkozó nem követett el cselekményt, lehetővé teszi azonban ezen bíróság

joghatóságának megállapítását az állítólagos kár bekövetkezésének helye alapján, feltéve hogy e kár bekövetkezhet az eljáró bíróság illetékességi területén. Az utóbbi esetben e bíróság joghatósága kizárólag az illetékessége szerinti tagállam területén bekövetkezett károkra terjed ki.

A költségekről

- ⁴¹ Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy amennyiben feltételezhetően több személy okozta az eljáró bíróság illetékessége szerinti tagállamban védett szerzői vagyoni jogokkal kapcsolatban felmerülő állítólagos kárt, e rendelkezés nem teszi lehetővé a káresemény bekövetkezésének helye alapján azon bíróság joghatóságának megállapítását, amely bíróság illetékességi területén a feltételezett károkozók közül perelt károkozó nem követett el cselekményt, lehetővé teszi azonban ezen bíróság joghatóságának megállapítását az állítólagos kár bekövetkezésének helye alapján, feltéve hogy e kár bekövetkezhet az eljáró bíróság illetékességi területén. Az utóbbi esetben e bíróság joghatósága kizárólag az illetékessége szerinti tagállam területén bekövetkezett károkra terjed ki.

Aláírások